

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Στ' Δημοτικού

Θεματική ενότητα:

Εικόνες του τόπου μου

Τίτλος:

«Άνθρωποι και σπίτια»

Συγγραφή: ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Εφαρμογή: ΚΑΦΕΤΖΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Άνθρωποι και σπίτια

Δημιουργός

Αντιγόνη Τσαρμποπούλου

Εφαρμογή

Παναγιώτα Καφετζή

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Στ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Από 18.02.2015 έως 13.05.2015

Διδακτική / θεματική ενότητα

Δεν εντάσσεται σε καμία θεματική ενότητα

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Γεωγραφία Στ΄ Δημοτικού

Κοινωνική και Πολιτική αγωγή

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 6 διδακτικά δώρα (12 ώρες).

Χώρος

Το σενάριο εφαρμόστηκε στη Στ 1 τάξη του 17^{ου} Δημοτικού Σχολείου Καλαμαριάς

Ι. Φυσικός χώρος

Αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής, βιβλιοθήκη σχολείου.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τον μαθητή: Απαιτείται εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο καθώς και με εφαρμογές των Η/Υ: μηχανή αναζήτησης, πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (Word), πρόγραμμα δημιουργίας παρουσιάσεων, χρήση Wiki.

Για τον δάσκαλο: Γνώσεις Τ.Π.Ε πρώτου επιπέδου, δυνατότητα διαχείρισης ιστολογίου.

Για το σχολείο: Πρόσβαση στο εργαστήριο πληροφορικής κατά τις ώρες διδασκαλίας του μαθήματος της λογοτεχνίας. Η τάξη θα πρέπει να διαθέτει διαδραστικό πίνακα ή βιντεοπροβολέα.

Για τον εκπαιδευτικό: Θα πρέπει να εξασφαλίσει τα βιβλία που απαιτούνται για τις παράλληλες αναγνώσεις από την αντίστοιχη δημοτική βιβλιοθήκη.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Τσαρμποπούλου Αντιγόνη, Νεοελληνική λογοτεχνία, «Άνθρωποι και σπίτια».

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου, η περιγραφή της ανθρώπινης κατοικίας στα πληροφοριακά και λογοτεχνικά κείμενα που διαβάζουν οι μαθητές σκοπό έχει κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η παράμετρος του χώρου Α΄ ενυπάρχει σε ένα λογοτεχνικό κείμενο και το συνδιαμορφώνει. Το σενάριο επικεντρώνεται στην έννοια της ‘κατοικίας’, η οποία ενδιαφέρει στον βαθμό που αποτελεί έναν ιδιαίτερο λογοτεχνικό τόπο στα βιβλία που επεξεργάζονται οι αναγνωστικές ομάδες των μαθητών. Δεν εγκαταλείπεται η μετωπική διδασκαλία, ιδιαίτερα στις φάσεις κατά τις οποίες ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να εξοικειώσει τους μαθητές με τρόπους κατηγοριοποίησης και κριτικής επεξεργασίας των πληροφοριών που συλλέγουν ή να κάνει επίδειξη της χρήσης κάποιων τεχνικών μέσων που απαιτούνται, αλλά στην κατεύθυνση πάντα της επιτέλεσης ενός ερευνητικού project που στηρίζεται κυρίως στην ομαδοσυνεργατική εργασία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Αφετηρία του σεναρίου σύμφωνα με τη δημιουργό, είναι η ενότητα «Εικόνες του τόπου μου» στο νέο Π.Σ. για τη Λογοτεχνία και οι ενότητες του σχολικού βιβλίου της Γλώσσας στην Στ΄ Δημοτικού, με τίτλους «Η κατοικία» και «Η ζωή σε άλλους τόπους» αντίστοιχα, σε μια απόπειρα σύνδεσης της κατοικίας, τόσο με τον άνθρωπο όσο και με τον τόπο διαβίωσής του. Στην παρούσα εφαρμογή η έναρξη έγινε εκτός του μαθήματος της Γλώσσας, αλλά πλαίσιο της εν λόγω ενότητας της Λογοτεχνίας και με αφορμή το μάθημα της Γεωγραφίας σαν ένα επιπλέον εργαλείο για τη διερεύνηση του παγκόσμιου πολιτισμικού μωσαϊκού και ως εναλλακτική διδακτική προσέγγιση.

γηση του μαθήματος της Γεωγραφίας. Ωστόσο, αξιοποιήθηκε και το υλικό από το γλωσσικό μάθημα.

Η έννοια της ‘κατοικίας’ απέκτησε μεγάλη σημασία στη ζωή του ανθρώπου, καθώς, ενώ αρχικά δημιουργήθηκε για να προστατεύσει τον άνθρωπο, με το πέρασμα του χρόνου συνδέθηκε στενά με τον ψυχικό του κόσμο, με την οικογενειακή και κοινωνική του ζωή και αποτέλεσε έκφραση του πολιτισμού του. Παράλληλα, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον βióτοπο του οποίου αποτελεί τμήμα, επηρεάζει και επηρεάζεται από αυτόν και αποτυπώνει τη δομή και την εξέλιξη του ιστορικού και πολιτισμικού γίνεσθαι των ενοίκων της.

Ο κεντρικός θεματικός άξονας του σεναρίου είναι η διερεύνηση μιας σημαντικής παραμέτρου της ανάγνωσης λογοτεχνίας, του τόπου της κατοικίας των ηρώων ως «βιωμένου χώρου» που εγγράφεται στο κείμενο, ώστε να μετασχηματίζεται σε λογοτεχνικό τόπο. Ο «βιωμένος χώρος» διεκδικεί έντονη παρουσία σε πολλά λογοτεχνικά έργα και οι εικόνες του γίνονται, εκτός από χώρος δράσης, και η κατοικία της μνήμης και των συναισθημάτων των ηρώων.

Αρχικά οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες για τις κατοικίες ανθρώπων σε διαφορετικές κλιματικές ζώνες και γεωγραφικές περιοχές. Τους δίνεται –παράλληλα– ψηφιακό υλικό, για να συνδέσουν τις πληροφορίες που συλλέγουν και να τις συγκρίνουν με τα δικά τους βιώματα. Ο σκοπός είναι να κατανοήσουν πώς ο χώρος στον οποίο ζούμε επηρεάζει τη δράση και τα συναισθήματά μας.

Στη συνέχεια διαβάζουν λογοτεχνικά βιβλία τα οποία, μέσω της περιγραφής της κατοικίας των ηρώων και της εικονογράφησης, μας αποκαλύπτουν στοιχεία για τον χαρακτήρα των ηρώων, τα όνειρά τους αλλά και τη δράση που υπονοείται μέσα από τα ίχνη που αφήνει στον χώρο. Το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα που τίθεται είναι «Πώς επηρεάζει ο χώρος που ζούμε τη δράση και τα συναισθήματα των λογοτεχνικών προσώπων»; Οι απαντήσεις και η παραγωγή νέων ερωτημάτων πραγματοποιούνται.

είναι μέσα από ποικίλες εργασίες που ανατίθενται στα παιδιά, συγκεκριμένες για κάθε κείμενο.

Τέλος, τα παιδιά καλούνται να επινοήσουν τα δικά τους φανταστικά σπίτια, να ονειρευτούν και να αφηγηθούν δράσεις και περιπέτειες σε αυτά.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν τη σημασία της κατοικίας στη ζωή του ανθρώπου·
- να γνωρίσουν την παγκόσμια πολιτισμική κληρονομιά στον τομέα της κατοικίας·
- να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των διαφόρων τύπων και μορφών κατοικίας·
- να ενημερωθούν σχετικά με τη λειτουργικότητα, και την αισθητική των χώρων της κατοικίας.

Γνώσεις για τη γλώσσα/λογοτεχνία

Με το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν τη σύνδεση μεταξύ λογοτεχνικού ήρωα και κατοικίας σε μυθοπλαστικά συμφραζόμενα, καθώς ο τόπος μετατρέπεται σε σύμβολο: το σπίτι των παιδικών χρόνων, το σπίτι των παραμυθιών, το σπίτι στην εξοχή, στην πόλη, στην πολυκατοικία, στο έρημο νησί, κλπ·
- να εξοικειωθούν με την τεχνική της λογοτεχνικής περιγραφής, πώς μιλά ο χώρος ως αφηγηματικό περιεχόμενο και πώς παρεισφρέει στη ψυχολογία των ηρώων.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες –μετά το τέλος της διδασκαλίας– να μπορούν:

- να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ φυσικής και συμβολικής γεωγραφίας στο λογοτεχνικό κείμενο διερευνώντας τους τρόπους με τους οποίους ο τόπος εγγράφεται στο κείμενο, ώστε να μετασχηματίζεται σε λογοτεχνικό τόπο·
- να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν τα διάφορα πολιτισμικά στοιχεία που υπάρχουν στα κείμενα και να προσδιορίζουν την ιστορικότητά τους·
- να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζονται κείμενο και εικόνες στην απόδοση των λογοτεχνικών τόπων·
- να συγκρίνουν τα διαφορετικά σημειωτικά μέσα που χρησιμοποιούν τα σύγχρονα πολυτροπικά κείμενα επιτυγχάνοντας ποικίλες προεκτάσεις του νοήματος.

Διδακτικές πρακτικές

Το προτεινόμενο σενάριο μεθοδεύεται με τη μορφή του project που οργανώνεται στην τάξη με θέμα τη διερεύνηση κειμένων που αποκαλύπτουν τη σύνδεση ανθρώπου/λογοτεχνικού ήρωα με το σπίτι και τον τόπο που κατοικεί.

Μετά την επεξεργασία πληροφοριακών κειμένων, διαβάζονται λογοτεχνικά κείμενα στα οποία το σπίτι του ήρωα λειτουργεί συμβολικά και οι μαθητές καλούνται να ερμηνεύσουν και να εκφράσουν τη συμβολική αυτή σχέση μέσα από τις ομαδικές αλλά και ατομικές εργασίες τους. Η συντάκτρια του σεναρίου προτείνει να εφαρμοστεί ομαδοσυνεργατική διδασκαλία σε δύο φάσεις, με διαφορετική σύσταση ομάδων κάθε φορά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Έναυσμα για την εφαρμογή του σεναρίου υπήρξε η συνεργασία με τον εκπαιδευτικό που έκανε το μάθημα της Γεωγραφίας και η διαπίστωση ότι αρκετά παιδιά αντιμετώπιζαν αρνητικά τον λόγο που αρθρώνεται μέσα από το βιβλίο της Γεωγραφίας και αντιμετώπιζουν αρνητικά το μάθημα. Αναζητήθηκε έτσι μια διδακτική προσέγγιση που θα χρησιμοποιούσε μια «εναλλακτική» διαδρομή –πιο βιωματική– και κοντά στη ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών για την προσέγγιση του μαθήματος. Το σενάριο αποτέλεσε ένα εξαιρετικό εργαλείο που αξιοποιήθηκε για την προσέγγιση αυτή. Αναπροσαρμόστηκε και διευρύνθηκε, ενσωματώσαμε επιπλέον εργαλεία και πεδία του μαθήματος της Γεωγραφίας και πραγματικά βοήθησε τα παιδιά να το προσεγγίσουν με θετικότερο τρόπο έχοντας πολύ θετικά γνωστικά αποτελέσματα. Έκανε τα παιδιά μέσα από τη λογοτεχνική προσέγγιση της έννοιας της ‘κατοικίας’ στα βιώματα των ηρώων και την εξέλιξη της λογοτεχνικής ιστορίας, να προσεγγίσουν την κοινωνικοπολιτισμική έννοια της γεωγραφίας και να φανταστούν τους εαυτούς τους στις ζώες παιδιών σε άλλα μήκη και πλάτη της γης αλλά και σε άλλα κοινωνικοπολιτισμικά δεδομένα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο δεν εντάσσεται σε κάποια ενότητα. Εφαρμόστηκε στο μάθημα της Φιλαναγνωσίας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές χρησιμοποίησαν διάφορες εφαρμογές των Η/Υ (επεξεργαστής κειμένων, λογισμικό παρουσίασης) όσο και περιβάλλοντα του Web για να πλησιάσουν τα κείμενα που επεξεργάστηκαν ή να εμβαθύνουν σε αυτά, να αναζητήσουν πληροφορίες, να παρουσιάσουν τα δικά τους κείμενα, για να δημιουργήσουν έναν χώρο συνεργασίας και τέλος για να δείξουν και πέρα από τα όρια της τάξης ένα μέρος όσων έκαναν στο πλαίσιο του σεναρίου.

Σκοπός της αξιοποίησης των ΤΠΕ είναι η ανάπτυξη μιας δημιουργικής σχέσης μαζί τους από την πλευρά των παιδιών, που θα δίνει ερεθίσματα και θα συντελεί στην καλλιέργεια της φαντασίας τους, καθώς και κατάλληλο υλικό για να διατυπώνουν τις δικές τους ιδέες και να παράγουν τα δικά τους πολυτροπικά κείμενα, εκφράζοντας τις προσωπικές τους ερμηνείες και οπτικές.

Τέλος, επιδιώχθηκε να εξοικειωθούν τα παιδιά με τη χρήση του διαδικτύου ως πηγή πληροφοριών που πρέπει να επεξεργάζονται κριτικά αναπτύσσοντας δεξιότητες συλλογής, κατανόησης και διαχείρισης πληροφοριών. Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός της χρήσης των ΤΠΕ ήταν να διευρύνει το πολιτισμικό υπόβαθρο του παιδιού προσφέροντας γνώσεις, πληροφορίες, εικόνες, ακούσματα, δηλαδή εμπειρίες που θα το βοηθήσουν να διαμορφώσει προσωπικές ερμηνείες για το λογοτεχνικό κείμενο.

Κείμενα

Σχολικά κείμενα

Βιβλίο Γλώσσας Στ' Δημοτικού, Ενότητες «Η κατοικία» και «Η ζωή σε άλλους τόπους», τα κείμενα:

Κωστή Παλαμά, [«Το σπίτι μου»](#)

Δημήτρης Δασκαλόπουλος – Μαρία Στασινοπούλου, [«Το σπίτι του ποιητή Καβάφη»](#)
[«Σπίτι για πλατσουρίσματα–Οι κάτοικοι της ερήμου – Κοινότητα από ύφασμα»](#)
 (πληροφοριακά κείμενα)

[«Αυτόχθονες λαοί – Σπίτι μας είναι η γη»](#) (κείμενο της συγγραφικής ομάδας)

[«Πορτογαλία»](#) (περιγραφή μέσα από πληροφοριακά κείμενα και εγκυκλοπαίδειες)

Παράλληλα κείμενα

- *Λογοτεχνικά κείμενα σε ψηφιακή μορφή*

Θέτη Χορτιάτη, *Ο δάσκαλος με το βιολί και το αστέρι*, Αθήνα, Άγκυρα (διαθέσιμο στο Μικρό Αναγνώστη σελ 9-15)

<http://www.mikrosanagnostis.gr/library/pageflip46/Default.html>

Μαρία Πετκανοπούλου, Ο μικρός ζωγράφος των βράχων, Αθήνα, Καλιεδοσκόπιο (διαθέσιμο στο Μικρό Αναγνώστη,

<http://www.mikrosanagnostis.gr/library/pageflip49/Default.html>

Βασίλης Βασιλικός, 1966, *Εκτός των τειχών*, απόσπασμα «Η τελευταία μέρα της κατοχής»,

Διαθέσιμο στο <http://www.mikrosapoplous.gr/extracts/mathisis/17b.html>

- Λογοτεχνικά Κείμενα σε συμβατική μορφή
- 1. Μάρκ Τουέιν, *Οι περιπέτειες του Τομ Σώγιερ*, μτφ. Φώτης Κονδύλης, Αθήνα: Καστανιώτης, 1987.
- 2. Δανάη Τσουκαλά, 1996, *Το δουλάκι*, Αθήνα: Κέδρος.
- 3. Μαρία Ιορδανίδου, *Σαν τα τρελά πουλιά*, Αθήνα: Εστία, 2011.
(βλ. και σε ηλεκτρονική μορφή στη διεύθυνση:
http://www.projethomere.com/travaux/bibliotheque_homere/trela_poulia.htm)
- 4. Λέων Μελάς, *Ο Γεροστάθης*, Αθήνα: Παπαδημητρίου, 2001.
- 5. Λώρα Ινγκαλς-Γουάιλντερ, *Το μικρό σπίτι στο λιβάδι*, Μτφ Καβαλένκο Γιούρι, Αθήνα: Άγκυρα, 2003.
- 6. Άστριντ Λίντγκρεν, *Ο Μικές ξανάρχεται*, Αθήνα: Ψυχογιός, 1989.
- 7. Σαρλότ Μπροντέ, *Τζέιν Ειρ*, Αθήνα: Σαββάλας, 2011.
- 8. Γαλάτεια Σαράντη, *Στα χρόνια του Παύλου Μελά*, Αθήνα: Νέα Εστία, 1963.
- 9. Μαρούλα Κλιάφα, *Μια μπαλάντα για τη Ρεβέκκα*, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2014.
- 10. Κρετιέν Ντε Τρουά, *Ο ιππότης Λανσελότος*, Αθήνα: Μίνωας, 1995.
- 11. Βάλτερ Σκότ, *Ιβανόης*, Αθήνα: Μίνωας, 2004.
- 12. Ιούλιος Βέρν, *Η μυστηριώδης νήσος*, Αθήνα: Παπαδημητρίου, 2004.
- 13. Βασίλης Χατζηβασιλείου, *Το τρύπιο βουνό*, Αθήνα: Κέδρος, 1994.

14. Τούλα Τίγκα, *Οδός Γραβιάς*, Αθήνα: Πατάκης, 2005.
15. Έκτωρ Μαλό, *Το λιμάνι του Θεού*, Μτφ. Π.Δ. Παναγόπουλου, Αθήνα: Αστήρ, 1985.
16. Μισέλ Τουρνιέ, *Ο Παρασκευάς ή η πρωτόγονη ζωή*, Μτφ. Δ. Ραυτόπουλος, Αθήνα: Πατάκης, 1981.
17. Πηνελόπη Δέλτα, *Για την πατρίδα*, Αθήνα: Εστία, 1992. (Και σε ηλεκτρονική μορφή στη [διεύθυνση](#)).
18. Θέτη Χορτιάτη, *Ο δάσκαλος με το βιολί και το αστέρι*, Αθήνα: Άγκυρα, 2009.

- Υποστηρικτικό υλικό

Από τον ιστότοπο www.bookbook.gr, η σελίδα «Θέματα

Νομάδες: σπίτια που ταξιδεύουν»

<http://www.bookbook.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/765-%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%80%CE%AF%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%8D%CE%BF%CF%85%CE%BD>

Από τον ιστότοπο www.bookbook.gr, η σελίδα «Θέματα

Μιλάνε τα σπίτια;»

<http://www.bookbook.gr/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%B2%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%AF%CE%B1/292>

<http://www.bookbook.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/760-%CE%BC%CE%B9%CE%BB%CE%AC%CE%BD%CE%B5-%CF%84%CE%B1-%CF%83%CF%80%CE%AF%CF%84%CE%B9%CE%B1>

Λογισμικά σχεδιασμού κόμικ ή ζωγραφικής

<http://www.pixton.com/schools/overview>

<http://www.education.vic.gov.au/languagesonline/games/cartoon/>

<http://tuxpaint.org/>

http://www.kidmedia.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=131&lang=el

<http://revelation-natural-art.software.informer.com>

Ιστοσελίδες

<http://www.jamesmollison.com/wherechildrensleep.php>, η συλλογή φωτογραφιών με τίτλο «Where the children sleep» του φωτογράφου James Mollison.

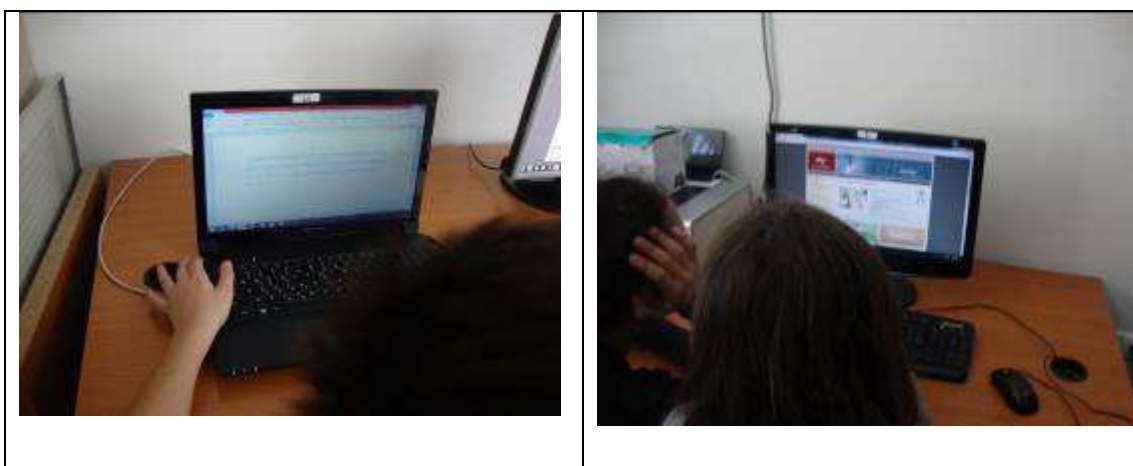
Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

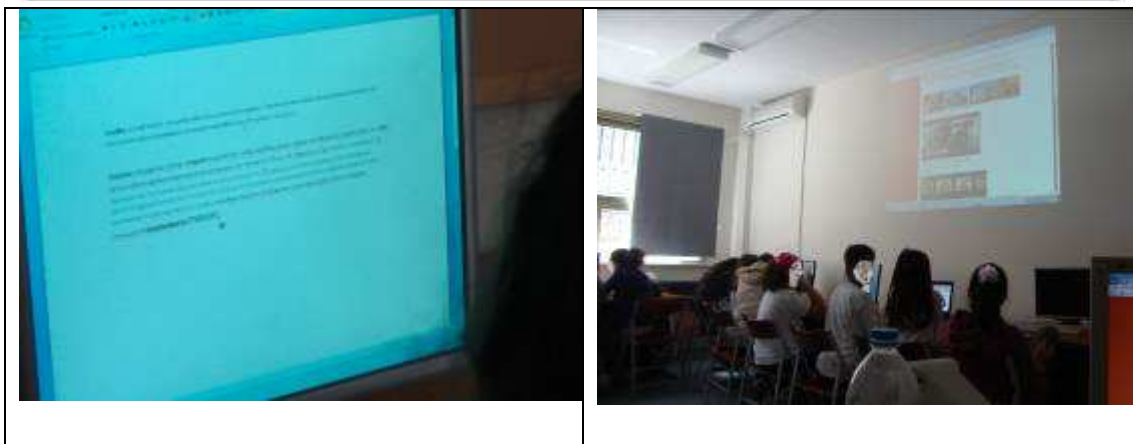
1η & 2η διδακτική ώρα

Οι μαθητές διαβάσανε τα κείμενα του Κωστή Παλαμά, του Δημήτρη Δασκαλόπουλου και της Μ. Στασινοπούλου και τα παραθέματα από το Γεωτρόπιο και το Γαιόραμα από το βιβλίο της Γλώσσας. Στη συνέχεια συζητήσαμε για τον τρόπο που παρουσιάζονται οι χώροι που διαβιούν οι άνθρωποι σε διαφορετικά μήκη και πλάτη της γης και χρονικές στιγμές. Συζητήσαμε επίσης για την έννοια της λέξης «κατοικία» συνδέοντας την με τον ευρύτερό της χώρο αλλά και τη σφραγίδα που αφήνουν σε αυτή όσοι διαβιούν μέσα, πώς τη διαμορφώνουν και τους διαμορφώνει.

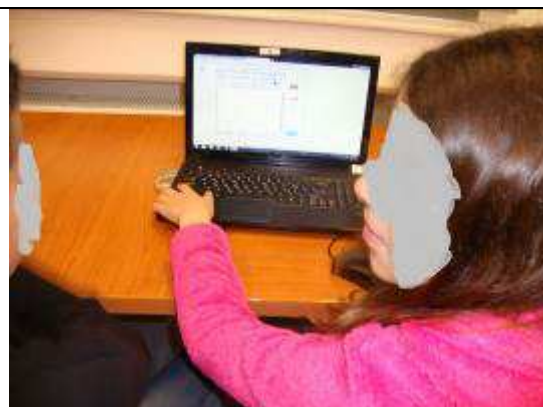
Τα παιδιά επεσήμαναν την επίδραση των κλιματικών συνθηκών και των πολιτισμικών και ιστορικών δεδομένων. Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο αντλήσαν πληροφορίες για τις χώρες που είχαν αναφερθεί και τους κατοίκους τους και αναζήτησαν ορισμούς στο [Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Τριανταφυλλίδη\)](#).

Τις εντάζανε σε ένα αρχείο παρουσίασης κειμένου όπου αποφασίσαμε να συγκεντρώσουν όλες οι ομάδες τις εργασίες τους κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του σεναρίου ώστε να διαμορφωθούν σε μικρά ηλεκτρονικά βιβλία. Μάλιστα κατά την αναζήτηση των λέξεων παρατήρησαν πως στο ηλεκτρονικό βιβλίο η «κετσεδένια» είναι από λάθος γραμμένη κολλημένη με το άρθρο –[τακετσεδένια](#)– με αποτέλεσμα να μη μπορεί να γίνει αναζήτηση από κάποιον που δεν γνωρίζει τη λέξη στην πραγματική της μορφή. Με βάση τη συζήτηση που είχε προηγηθεί είχαμε ορίσει κάποιες βασικές κατηγορίες δεδομένων που θα έπρεπε να συμπεριληφθούν ώστε να βοηθηθούμε στα συμπεράσματά μας για τους παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της κατοικίας στις διάφορες περιοχές του κόσμου. (πληθυσμός, θρησκεία πολίτευμα, κλίμα, ιστορικές-κοινωνικές συνθήκες).

Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε τα εμπλουτισμένα σχολικά βιβλία και διαβάσαμε το ποίημα του Τίτου Πατρίκιου [«Το σπίτι»](#) που παρατίθεται σαν επιπλέον υλικό στην ενότητα. Επισκεφτήκαμε εικονικά το [γραφείο](#) του ποιητή Κ. Καβάφη, και διαβάσαμε το απόσπασμα του Η. Βενέζη, ([Το κίτρινο](#)), από το βιβλίο *Αιολική γη*. Επειδή τα παιδιά είχαν ασχοληθεί σε προηγούμενη εφαρμογή σεναρίου το βιβλίο *Αιολική γη*, ενθουσιάστηκαν επειδή θυμόταν το απόσπασμα. Τέλος, επισκεφτήκαμε το [ειδικό περιβάλλον](#) που είναι ενσωματωμένο στα διαδραστικά βιβλία και δημιουργήσαμε δικά μας ποιήματα.

Στο τέλος του διώρου η εκπαιδευτικός έδωσε στα παιδιά τα βιβλία που είχε εξασφαλίσει από την παιδική δημοτική βιβλιοθήκη Κηφισιάς και τους ζήτησε να τα διαβά-

σουν και να σημειώσουν την περιγραφή κάποιου σπιτιού ή κτιρίου που θα τους έκανε εντύπωση καθώς θα διάβαζαν τα βιβλία. Τους ζητήθηκε επίσης να ζωγραφίσουν αυτό το κτίριο σε μια σελίδα Α4 και να το φέρουν στο μεθεπόμενο διδακτικό δίωρο. (Τα μαθήματα ήταν εβδομαδιαία. Έτσι τα παιδιά είχαν δύο εβδομάδες να διαβάσουν τα βιβλία τους)

3η & 4η διδακτική ώρα

Κατά το δίωρο αυτό, ξεκινήσαμε με την επίσκεψη της ιστοσελίδας <http://www.jamesmollison.com/wherechildrensleep.php> και είδαμε φωτογραφίες από τη συλλογή φωτογραφιών με τίτλο «Where the children sleep». Οι μαθητές παρατήρησαν τις μεγάλες διαφορές που παρουσιάζουν οι εικόνες των παιδικών δωματίων σε διαφορετικές χώρες του κόσμου αλλά και σε διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Συγκρότησαν ομάδες με κριτήριο το δωμάτιο και το παιδί που τους έκανε εντύπωση, και η καθεμιά συνέλεξε πληροφορίες από το διαδίκτυο, συνδέοντας την εικόνα του κάθε δωματίου με τη γεωγραφική περιοχή και το κοινωνικό περιβάλλον, στα οποία ζούσε το παιδί-ένοικος. Πέρασαν τα στοιχεία στο αρχείο παρουσίασης κειμένου που είχαν δημιουργήσει στο προηγούμενο δίωρο και παρουσίασαν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης. Συζητήσαμε και πάλι τις διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των παιδιών και των συνθηκών διαβίωσής τους. Εστιάσαμε στο γεγονός ότι μπορεί στην ίδια χώρα να υπάρχουν παιδιά που ζουν σε πλούσια και άνετα δωμάτια ενώ άλλα ζούνε σε συνθήκες απόλυτης φτώχειας και εξαθλίωσης. Τέλος επισκεφτήκαμε την ιστοσελίδα «[Νομάδες – Σπίτια που ταξιδεύουν](#)» που προτείνεται από το σενάριο.

5η & 6η διδακτική ώρα

Τα παιδιά παρουσίασαν τα βιβλία που είχε φέρει η εκπαιδευτικός στην τάξη. Πριν από την παρουσίαση η εκπαιδευτικός ανήρτησε στον πίνακα της τάξης τις κόλλες Α4 στις οποίες είχαν ζωγραφίσει τα σπίτια που είχαν επιλέξει να παρουσιάσουν μέσα από την ανάγνωση των αποσπασμάτων των βιβλίων τους. Το κάθε παιδί παρουσίαζε με λίγα λόγια την υπόθεση του βιβλίου και στη συνέχεια διάβαζε το απόσπασμα της περιγραφής του κτιρίου που είχε επιλέξει από αυτό. Τα υπόλοιπα παιδιά έπρεπε να μαντέψουν ποια εικόνα αντιστοιχούσε στην περιγραφή που άκουγαν.

Επειδή στα βιβλία αυτά η κατοικία του ήρωα αποτελεί έναν ιδιαίτερο λογοτεχνικό τόπο (το σπίτι των παιδικών αναμνήσεων, το σπίτι της παιδικής αταξίας, το εγκαταλελειμμένο σπίτι, το σπίτι του ναυαγού, το μυστηριώδες σπίτι, κλπ), αφού τελείωσε η δραστηριότητα συζητήθηκε για το πώς τα σπίτια αυτά συνδέονται με την εξέλιξη της υπόθεσης του κάθε κειμένου. Τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης ρωτούσαν το παιδί που διάβασε το βιβλίο για τη σύνδεση του κτιρίου με την υπόθεση μπαίνοντας έτσι σε μια διαδικασία που όχι μόνο αναδείκνυε το λειτουργικό ρόλο των κτιρίων την εξέλιξη της υπόθεσης, αλλά ενέπλεκε τα παιδιά στην αναδιήγηση της ιστορίας και την κατάθεση της προσωπικής ερμηνείας του λογοτεχνικού κειμένου.

Τέλος, συζητήσαμε με τα παιδιά το πόσο διαφορετικά ήταν τα σπίτια ανάλογα με τις κοινωνικές ανάγκες της εποχής που εντάσσονται.

7η & 8η διδακτική ώρα

Αξιοποιήθηκε το παράλληλο κείμενο που συμπεριλαμβάνεται στο συνοδευτικό υλικό της εφαρμογής και περιλαμβάνει κείμενα ελλήνων λογοτεχνών σχετικά με την έννοια κατοικία. (ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1). Συζητήσαμε τα διαφορετικά κειμενικά είδη και τους εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιεί ο κάθε συγγραφέας ανάλογα με τον επικοινωνιακό του στόχο. Τέλος, ζητήθηκε από τα παιδιά να

χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις που είχαν αποκτήσει και τα εκφραστικά μέσα για να περιγράψουν ένα σπίτι.

Αφού τα κείμενα παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια, συμπεριλήφθηκαν στο αρχείο παρουσίασης. Κατά τη διάρκεια της συζήτησής μας προέκυψε το θέμα των στερεοτύπων που έχουμε για την έννοια «κατοικία» και το πώς διαφορετικές κουλτούρες την αντιμετωπίζουν. Έτσι, παρουσιάστηκε στα παιδιά η [ιστοσελίδα](#) με παράξενα σπίτια από όλο τον κόσμο. Αξιοποιήθηκε υλικό από τα εμπλουτισμένα βιβλία για να αναδειχθεί η επιλογή των τσιγγάνων, των νομάδων και άλλων λαών να ζουν σε σκηνές και να μετακινούνται διαρκώς.

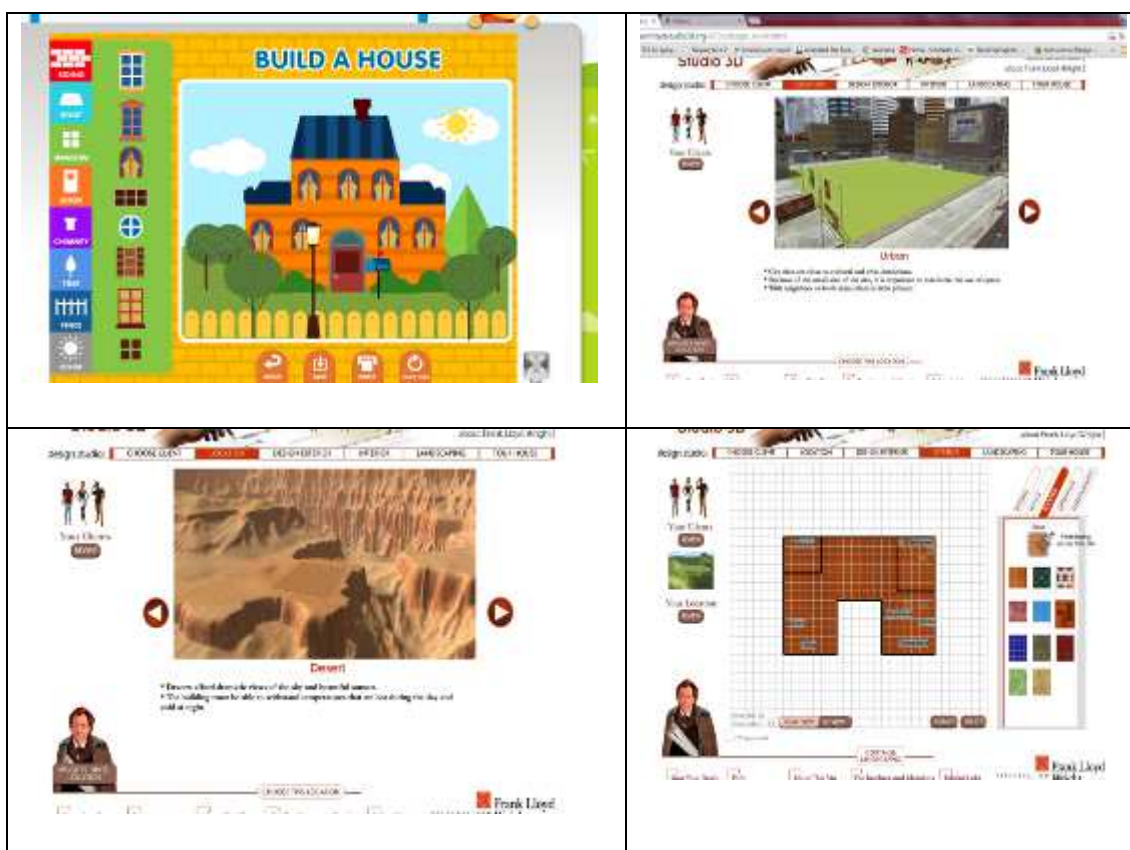
9η & 10η διδακτική ώρα

Παίξαμε ένα θεατρικό παιχνίδι κατά το οποίο η κάθε ομάδα παιδιών αναπαρίστανε έναν ήρωα από τα βιβλία που διάβασαν σε σχέση με το σπίτι του. Οι υπόλοιποι έπρεπε να μαντέψουν το βιβλίο και να περιγράψουν το σπίτι (τα υλικά αλλά και τον τρόπο που συνδέεται με την ιστορία).

Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε την ιστοσελίδα http://www.huffingtonpost.com/2013/12/06/houses-classic-literature-_n_4399532.html και είδαμε με τα παιδιά πως αποτυπώνονται τα σχεδιαγράμματα σπιτιών στη λογοτεχνία από ενήλικες (μελετήσαμε κυρίως το σχεδιάγραμμα από το σπίτι που αναφέρεται στο έργο *Τζέιν Έντ*). Συζητήσαμε πόσο σημαντικό είναι να φτιάχνουμε ένα σχεδιάγραμμα του χώρου όπου εκτυλίσσεται η δράση ενός λογοτεχνικού κειμένου ώστε να μπαίνουμε στον κόσμο των ηρώων καθώς διαβάζουμε και ότι αυτό είναι μια στρατηγική που ακολουθείται από τους έμπειρους αναγνώστες της λογοτεχνίας.

Τέλος, τα παιδιά επισκέφθηκαν τις ιστοσελίδες http://www.abcya.com/build_a_house.htm και http://www.architectstudio3d.org/AS3d/design_studio.html και σχεδίασαν τα σπίτια που ήθελαν να στεγάσουν τους ήρωές τους.

11η & 12η διδακτική ώρα

Τα παιδιά στο εργαστήριο Η/Υ ολοκλήρωσαν τα ηλεκτρονικά τους βιβλία και τα παρουσίασαν στην ολομέλεια.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Πολλές από τις δράσεις που προτείνει το σενάριο δεν πραγματοποιήθηκαν ενώ πραγματοποιήθηκαν άλλες που δημιουργήθηκαν από την εκπαιδευτικό που εφάρμοσε το σενάριο. Οι εφαρμογές δημιουργίας κόμικς που προτείνονται είτε έχουν περιορισμένο χρόνο χρήσης είτε πρέπει να κατέβουν στο εργαστήριο για να είναι προσβάσιμες. Τα βιβλία που προτείνονται δε υπήρχαν τα περισσότερα ούτε σαν τίτλοι στη βιβλιοθήκη και βέβαια δεν ήταν δυνατό να τα αγοράσουμε. Επίσης, το σενάριο αφήνοντας μεγάλη ελευθερία στον εκπαιδευτικό που το εφαρμόζει δεν έχει μια συγκεκριμένη δομή. Έτσι, δίνεται μεν ελευθερία αλλά πρέπει να υπάρχει πολύ καλή προετοιμασία του εκπαιδευτικού.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αυδή, Αύ. & Μ. Χατζηγεωργίου. 2007. *Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση*. 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Bachelard, G. 1992. *Η ποιητική του χώρου*. Μτφρ. Ελένη Βέλτσου & Ιωάννα Δ. Χατζηνικολή. Αθήνα: Χατζηνικολή.

(http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=234:2011-12-13-12-23-13&catid=58:tfxos14&Itemid=94)

Κανατσούλη, Μ. ²2002. *Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής λογοτεχνίας σχολικής και προσχολικής ηλικίας*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Manna, A.-L. & Σ. Μητακίδου-Κοκκώνη. 1996. Το πορτραίτο του νεαρού Έλληνα αναγνώστη, *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας* 11, 100-114.

Marshall, J. D., P. Smagorinsky & M. W. Smith. 1995. The Language of Interpretation: Patterns of Discourse in Discussions of Literature. National Council of Teachers of English, *Research Report* No. 27

Τσιριμώκου, Α. 1988. *Λογοτεχνία της πόλης*. Αθήνα: Λωτός.

Roberts, D. R. & J. A. Langer. 1991. Supporting the Process of Literary Understanding: Analysis of a Classroom Discussion. National Research Center on Literature Teaching and Learning *Report Series* 2.15.

[http:// cela.albany.edu/support/index.html](http://cela.albany.edu/support/index.html), Reprinted, 2000

Short, K. & K. M. Pierce. 1990. *Talking About Books: Creating Literate Communities*. Portsmouth: Heinemann.